

Jonas Hassen Hemmeri

Tot ce nu-mi amintesc

Traducere și note de
Daniela Ionescu

Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2017

CASA

Vecinul își ițește capul de după gardul viu și întreabă cine sunt și ce caut aici.

*

Bine ai venit. Stai jos. Simte-te ca acasă. Te asigur, nu trebuie să-ți fie teamă. O apăsare pe butonul alarmei și vor fi aici în treizeci de secunde.

*

Vecinul își cere scuze. Încearcă să explice că, după tot ce s-a întâmplat, e firesc să fie bănuitor când apare un necunoscut.

*

Și eu care aveam o imagine clară despre cum ar trebui să arate aici. Da, știi tu, aşa ca în filme. Gratii groase de fier, o toaletă respingătoare într-un colț, paturi suprapuse și dușuri în care nu vezi nimic din cauza aburului și în care trebuie să te ferești să scapi săpunul din mâna. Mă gândeam că voi fi nevoit să umblu mereu cu o lamă de ras în gură, douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, șapte zile pe săptămână, ca să fiu oricând pregătit. Dar, vezi și tu. Seamănă mai mult cu un motel. Lumea e liniștită.

Toaletele sunt curate. Există până și un atelier în care poți confecționa tot felul de obiecte din lemn. Am avut noroc că am nimerit aici.

*

Vecinul mă invită la cafea. Urcăm împreună aleea cu pietriș. Închide ușa de la camera de lucru și pune de cafea în bucătărie. Tragic, spune el și scutură din cap. Incredibil de tragic, ce s-a întâmplat.

*

Au mai rămas două luni și trei zile. Dar nu-i nimic. Nu mă gândesc chiar atât de mult la asta. Mă simt destul de bine aici. OK, mai e destul de mult. Dar, în același timp, scap de grija gândului cum îmi voi plăti chiria. Ce vrei să știi? Vrei să încep cu Samuel? Cum l-am cunoscut? Vrei să auzi versiunea scurtă sau pe cea lungă? Alege singur. Eu am tot timpul din lume.

*

Vecinul scoate două cești mici și albe și pune câțiva biscuiți *Balerina* pe o farfurie. Cu cine ai mai vorbit? întrebă el. Circulă atâtea zvonuri prin cartier! Unii spun că Samuel era deprimat și că plănuia asta de mult. Alții spun că a fost un accident. Alții dau vina pe fata aceea cu care era el, cum o chema? Laida? Saida? Ba nu, Laide. Alții spun că a fost vina prietenului, uriașul acela, prietenul lui Samuel. Cel care e la închisoare. Care ar fi făcut orice pentru bani.

*

Ne-am întâlnit pentru prima dată în februarie două mii nouă. Eu dădeam o raită împreună cu Hamza. Primisem o

informație despre o anumită persoană care se afla la o petrecere în Liljeholmen. Ne-a dus acolo, am sunat la ușă, fata care a deschis nu a mai apucat să închidă la loc, pentru că Hamza și-a vărât piciorul în prag și a început cu vrăjelile lui obișnuite. Cum că știam pe cineva care știa pe cineva și că eram acolo ca să inaugurăm noul ei apartament. Până la urmă ne-a dat drumul înăuntru, la căldură.

*

Vecinul toarnă cafeaua în cești, întinde farfurie cu biscuiți și spune că nu-l cunoscuse pe Samuel prea bine. În schimb, am cunoscut-o pe bunica lui. Dacă ești vecin cu cineva de peste douăzeci de ani, te știi. E inevitabil. Obișnuiam să ne salutăm când ne întâlneam jos, la cutiile poștale. Schimbam câteva fraze convenționale, ce mai faci, astăzi e vreme frumoasă. Odată am avut o discuție mai lungă despre avantajele și dezavantajele unei instalații de încălzire geotermală. Era o femeie plăcută. Deschisă și directă, ambicioasă și cu o voință puternică. Mare păcat că a sfârșit cum a sfârșit.

*

L-am urmat pe Hamza în apartamentul luxos. Am trecut din cameră în cameră, salutând din cap lumea care își pleca privirea în podea în loc să răspundă. Mă întrebam ce căutam noi aici, pentru că toți cei adunați acolo nu păreau din categoria celor care faceau afaceri cu Hamza. Bărbații purtau sacouri, femeile pantofi pentru interior, frigiderul avea display digital și un dispozitiv de făcut gheăță. Mă gândeam că va merge repede, Hamza îl va găsi pe cel pe care îl căuta, va face ce trebuie să facă, iar eu voi sta lângă el pentru a semnala că nu era situația potrivită pentru o discuție.

Vecinul soarbe din cafea și își dă capul pe spate pentru a o înghiți. Ultima dată când l-am văzut pe Samuel? Atunci când a fost aici să ia mașina. Îmi amintesc ca și cum ar fi fost ieri. Era într-o joi dimineață, noaptea plouase, dar atunci ploaia se oprișe. Stăteam aici și ascultam radioul, când am văzut că cineva se furișea lângă cutiile poștale. M-am ridicat și m-am dus la fereastră să văd mai bine.

*

În camera de zi era muzică. Lumea dansa cuviincios, ca o trupă de păpuși de vitrină. Zâmbetele lor semănau cu cele ale unor figurine de lego. Iar în mijlocul lor era Samuel. și primul meu gând a fost că suferise un atac de epilepsie. Vibra din toate încheieturile în tactul muzicii date la maximum. Apoi s-a pus în genunchi și a început să salte ca un chitarist. Apoi a început să-și scuture capul într-o parte și în alta, imitând mișcarea clopotelor de biserică. Mai erau două ore până la miezul nopții și Samuel dansa ca și cum ar fi fost cea mai bună sau cea din urmă melodie din lume.

*

Vecinul se ridică și se apropie de fereastră. Stăteam acolo. Exact acolo. Era nouă fără douăzeci. Priveam concentrat în direcția cutiilor poștale. Țineam telefonul în mână. Dacă era cineva pe care nu-l cunoșteam, aveam un număr special la care trebuia să sun. Dar, în cele din urmă, am văzut că era Samuel. Venea la deal cu ziarul și câțiva fluturași de reclamă în mâna. Purta sacou și cămașă sub tren cuiul neîncheiat. Mergea încet, cu capul aplecat.

*

Hamza trece mai departe. L-am urmat. Am găsit persoana, am avut o discuție scurtă, bancnotele și-au schimbat posesorul, totul a decurs repede și fără probleme. Când am fost gata, Hamza a vrut să bea ceva. Am intrat în bucătărie. Hamza a turnat în două pahare pentru el și în unul pentru mine. L-a dat pe gât pe primul și s-a scuturat ca un personaj dintr-un film de desene animate. Apoi am rămas tăcuță. Nimici nu vorbea cu noi. Noi nu vorbeam cu nimici. Din când în când proprietara apartamentului arunca câte o privire în bucătărie să se încredeze că nu furam ceva.

*

Vecinul întinde un deget noduros. Vezi mesteacănu acela? Acolo s-a oprit. S-a uitat în sus, către coroanele arse ale copacilor și către casa mistuită de foc. Îmi amintesc că m-am gândit că era mai palid ca de obicei. și-a ridicat mâna și s-a lovit ușor pe obraz, ca și cum ar fi vrut să se trezească, sau să se consoleze.

*

După câteva minute, Samuel a intrat în bucătărie însotit de o fată. Tricoul îi era transpirat. Fata era înfășurată într-o pătură roșie. Vorbeau despre cum își vor petrece restul nopții, despre un club la Reisen¹, despre un DJ care îi pușese pe lista de intrare la Grodan², despre cineva numit „Kåt-Karro” care avea o petrecere în Midsommarkransen³. Samuel dădea din cap în timp ce își umplea paharul. M-am gândit că era la fel de musculos ca un arc cu săgeți. Hamza s-a dus la toaletă. Eu am rămas acolo. Era o bună ocazie să spun ceva. Puteam să întind mâna și să mă prezint, aşa cum face toată lumea care se întâlnește pe la petreceri. Cum te

¹ Hotel în Stockholm (n.tr.).

² Restaurant-bar în Stockholm (n.tr.).

³ Cartier din Stockholm (n.tr.).

simți? aş fi putut spune. Ce se întâmplă pe aici? De unde o cunoști pe gazdă? Cine e DJ la Reisen? Care e adresa exactă a lui Kåt-Karro? Dar n-am spus nimic. Pentru că acolo și atunci nu eram la fel de obișnuit ca acum să-mi aud vocea.

*

Vecinul se aşază din nou și umple ceștile de cafea. Apoi a trecut cam un sfert de oră. Când Samuel a ieșit din casă, ducea în mâna o pungă de plastic atât de plină încât părea că se va rupe dintr-un moment într-altul. A pus punga pe scaunul din spate al mașinii și se pregătea să se așeze la volan, când m-a văzut. Și-a ridicat mâna și m-a salutat.

*

Prietenă lui Samuel a ieșit să fumeze. El a început să deschidă și să închidă la loc sertarele din bucătărie.

- Nu știi pe unde sunt cuțitele? m-a întrebat.
- I-am arătat suportul cu cuțite.
- Mulțumesc.

Samuel a luat un pepene roșu din fructieră, l-a despicate în două și m-a întrebat dacă voi am o bucată. Am dat din cap a refuz. Apoi a dat ocol bucătăriei și a oferit bucateți de pepene tuturor celor care voiau să mănânce.

- Cam plicticoasă petrecere, spuse el când se întoarse.

Eu am aprobat din cap.

- Mergeți în altă parte după aceea?

Am ridicat din umeri.

- Vrei să încerci ceva cool? Hai – bagă mâna aici.

Samuel întinse cealaltă jumătate de pepene. Mă întrebam dacă era întreg la cap.

- Hai, nu te teme, încercă.

- De ce? am spus.

- Pentru că e un lucru de care o să-ți amintești.

Și, fără să știu de ce, am întins mâna și am vârât-o în pepene.

– Ce simți? O experiență interesantă, nu? Minunat! Acum e rândul meu.

N-am simțit nimic special. Ud. Și cu o consistență fermă. Mi-am scos mâna din pepene și Samuel și-a vârât-o pe a sa. Ceilalți se uitau la noi ca și cum am fi urinat în chiuvetă. Dar Samuel zâmbea și îi întrebă dacă nu voiau să încerce și ei.

– O să regretați, le-a spus el când cu toții au scuturat din cap.

*

Vecinul oftează. Stătea acolo. Lângă Opelul bunicii. Cu mâna ridicată încruntându-se. Iar eu mă pregăteam să-i răspund. Dar apoi am văzut grădina plină de cenușă, resturile din ceea ce fusese podul bunicii sale, urmele de foc de pe acoperișul garajului meu. Mi-am amintit ce s-ar fi putut întâmpla dacă vântul ar fi bătut în altă direcție. M-am uitat în altă parte. Dar a fost mai greu decât crezusem. Aproape că am fost nevoie să fac asta, pentru că mâna să nu se ridice și să salute singură (și să nu mi-o țin cu cealaltă). Anumite lucruri sunt atât de intrate în reflex încât e greu să le oprești. Le-ai făcut o viață întreagă și au devenit obișnuință. La fel ca sexul.

*

Samuel își șterse mâna și se prezenta. Nu știam ce nume să aleg, pentru că, atunci când eram în escapadele mele obișnuite cu Hamza, nu-mi spuneam niciodată numele adevărat. Odată m-am prezentat ca „Örjan”. Altă dată „Travolta”. Odată, când am intrat la o petrecere privată în Jakobsberg¹, urmărind două gemene care împrumutaseră bani ca să-și salveze salonul de coafură, m-am prezentat ca

¹ Cartier periferic al Stockholmului (n.tr.).

„Holabandola”. Aș putea spune orice, pentru că atunci când arăți într-un anumit fel, nimeni nu îndrăznește să afirme că numele tău nu e numele tău. Dar când Samuel s-a prezentat, am răspuns cu numele meu real. M-am pregătit pentru întrebările care știam că vor urma. „Ce-ai spus? Vamdad? Vanbab? Van Damme? Aha, Vandal! De unde vine numele asta? Ce înseamnă? De unde sunt părinții tăi? Au venit ca refugiați politici? Te-ai nașcut aici? Ești întreg sau pe jumătate? Te simți suedeza? Cât de suedeza te simți? Mănânci carne de porc? În altă ordine de idei, te simți suedeza? Ati putea să vă întoarceți? Ai fost în țara ta? Ce simți când ești acolo? Te simți străin când ești aici și suedeza când ești acolo?” Când lumea înțelege că nu vreau să vorbesc despre naționalitate, încearcă să mă întrebe despre antrenament, băuturi bogate în proteine, sau ce părere am despre MMA¹.

*

Vecinul împinge la o parte ceașca de cafea și își drege vocea. Acum, când mă gândesc mai bine, cred că aş fi putut să-i răspund. Ce dacă l-aș fi salutat și eu? N-ar fi fost nimic. Ziua lui Samuel ar fi început într-un mod mai plăcut. Ar fi fost mai bine dispus când a intrat în trafic cu mașina. Dar nu aveam de unde să știu că era ultima dată când îl vedeam.

*

Dar Samuel era altfel. Samuel n-a încercat să vorbească despre naționalitate sau antrenament. Samuel a spus doar:

– Vandal? Ca șahul care a luptat împotriva lui Ginghis Han? Greu.

Apoi zece minute a vorbit despre mongoli. A spus că zero virgulă cinci la sută din populația masculină a pământului își

¹ Mixed Martial Arts (n.tr.).

împărtea ADN-ul cu Ginghis Han pentru că acesta avusesese sex cu – sau violase – o grămadă de femei. A spus că împărația lui Ginghis Han a fost cea mai mare din istoria lumii și că mongolii au omorât cam patruzeci de milioane de oameni. A povestit că mongolii îi pedepseau pe bogații zgârciți picurându-le aur topit încins în toate orificiile până când corpul se prăjea complet. Nu am înțeles de ce această persoană uscățivă îmi vorbea mie despre mongoli și nici de ce eu ascultam. Dar era ceva special în felul în care vorbeam unul cu celălalt. N-am pomenit niciodată de adrese, slujbă sau naționalități. N-am vorbit decât despre armele mongolilor, despre tehnica lor de luptă, despre loialitatea lor, despre caii lor. Sau. Mai mult a vorbit Samuel. Eu am ascultat. Dar când gazda a intrat în bucătărie și ne-a văzut stând acolo, adânciți în cea mai serioasă discuție, felul ei de a se uita la mine păru să se schimbe. Mi-a plăcut privirea ei.

– De unde știi toate astea? am întrebat și m-am gândit că poate lucra ca profesor de istorie.

– Nu știu, răspunse Samuel și zâmbi. Cred că vine de la un joc de calculator. Am o memorie al naibii de bizară. Anumite lucruri rămân, pur și simplu.

– Deși, majoritatea dispar, pur și simplu, spuse prietena lui înfășurată în pătura roșie care se întorsese de pe balcon într-un nor de fum.

*

Vecinul scutură câteva firimituri de pe fața de masă și spune că el nu e, chipurile, ca alții din cartier. Nu am nicio prejudecată în privința oamenilor din alte țări. Nu înțeleg de ce diferitele culturi ar trebui să se separe unele de altele. Îmi place să călătoresc. De când m-am pensionat îmi petrec lunile de iarnă în altă țară. Mâncarea indiană e delicioasă. Cunosc un băiat foarte simpatic din Eritrea care lucrează la sectorul de pescărie de la Konsum¹. N-am avut nicio

¹ Lanț de magazine alimentare (n.tr.).

problemă că niște străini au început să se mute în casa bunicii lui Samuel. N-am simțit înțepături în inimă văzând că femeile din acea familie purtau hijab¹. Dar nu-mi plăcea că făceau grătar pe terasă și aruncau pungile de gunoi în pubela mea. Dar asta nu avea nimic de-a face cu cultura din care provineau.

*

Când Hamza se întoarse, atmosfera din bucătărie se schimbă. Lumea începu să-și țină paharele mai aproape.

- Ești gata? am întrebat.
- Să regulez homosexuali în pădure? spuse el.
- De ce să regulezi homosexuali în pădure? întrebă Samuel.
- E un blestemat de proverb, spuse Hamza. Citește și tu o carte, să nu te mai remarcă prin ignoranță.

Hamza și cu mine am plecat. Am remarcat în ce stare de spirit se afla, avea ceva în corp, avea să fie o noapte lungă. Am avut dreptate. Înainte ca seara să se sfârșească s-au întâmplat anumite lucruri, nu pot să spun exact ce, dar i-am ținut spatele, nu l-am dezamăgit.

Îi spusesem că îl voi urma tot drumul, și l-am urmat, loial ca un mongol. Dar în drum spre casă mi-am promis să-l las mai moale și să găsesc o altă modalitate de a-mi plăti chiria.

*

Vecinul îmi dă mâna și îmi dorește succes cu reconstituirea ultimei zile a lui Samuel. Dacă ar fi să-ți dau vreun sfat, ți-aș spune să nu te complici prea mult. Să povestești ce s-a întâmplat direct, de la un capăt la altul. Am citit fragmente din alte cărți de-ale tale și am văzut că obișnuiești să alegi o cale inutil de grea.

¹ Batic musulman (n.tr.).

AZILUL

Infirmiera care locuiește la etajul dedesubt spune că nu vrea să apară în carte cu numele său adevărat. Spune-mi „Mikaela”. Aveam o prietenă la grădiniță pe care o chema așa și am fost mereu invidioasă că își putea spune numele fără să riște o grămadă de alte întrebări. Scrică că nu l-am cunoscut pe Samuel mai îndeaproape. L-am întâlnit doar de câteva ori la serviciu. Tot ce am făcut a fost să-i deschid ușa când își vizita bunica. Ultima dată când a fost aici am auzit un ciocănit în ușă, un sunet ascuțit care te zgâria la ureche. Când am ieșit, Samuel stătea acolo și ciocânea cu cheia de la mașină în ochiul de geam. Îi dădusem codul odată, ba chiar și formula mea mnemotehnică, cea pe care o folosise la început pentru a mi-l aduce aminte, dar acum stătea din nou acolo și ciocânea și a început să zâmbească puțin rușinat când m-a văzut. Arăta ca și cum atunci s-ar fi trezit din somn. Ducea o pungă de plastic plină ochi cu ceva și în jurul gurii i se formase un cerc de abur. Îmi amintesc că m-am întrebat cât stătuse acolo și încercase să-și aducă aminte codul.

*

Nimic special. Crede-mă. Dacă ar fi important, aş povesti. Palavre. Glumițe. Hamza a întâlnit un tip care îi datora bani. Nu s-a înțeles cu el asupra sumei. Am fost nevoiți să-l